

Hlas Huty

Katolícky list farnosti Smolnícka Huta

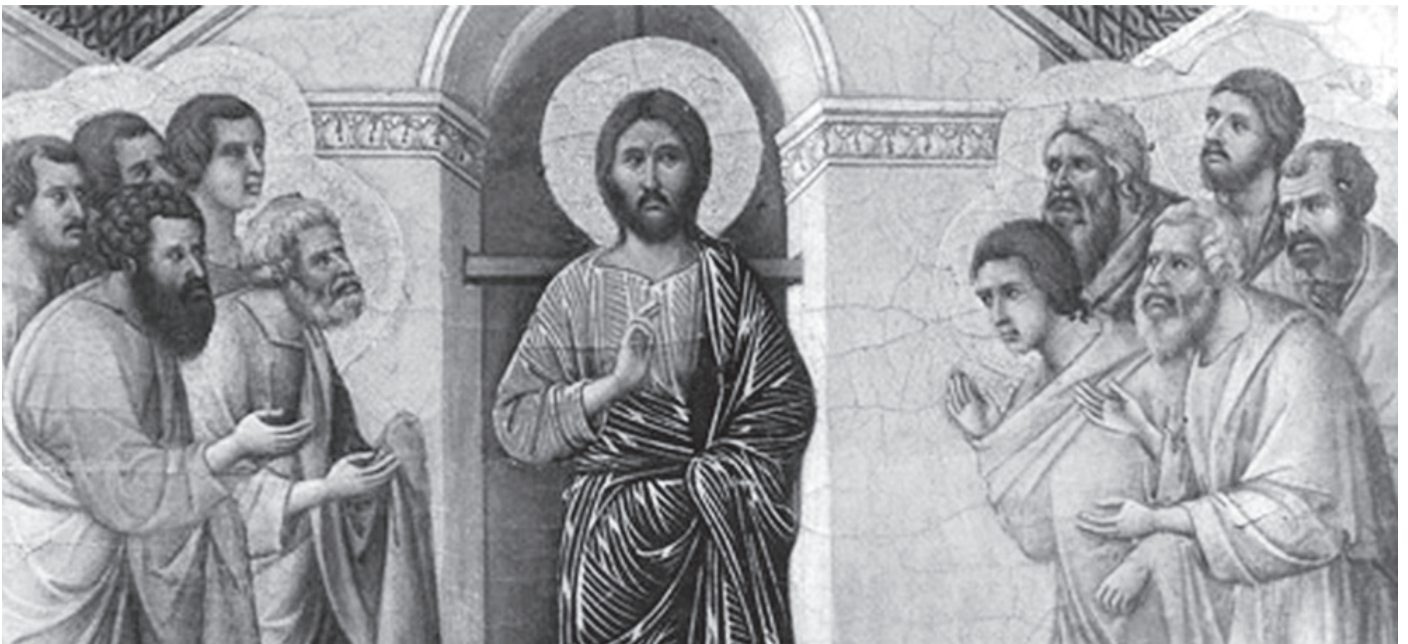
Ja som hlas volajúceho na púšti:
"Vyrovnajzte cestu Pánovi."
(Jn 1, 23)

Číslo 31 Ročník 7

Apríl 2013

Velká noc

Niečo o Velkej noci. Pre nás kresťanov, katolíkov, grécko-katolíkov a iných kresťanských náboženstiev je Velká noc jednou z najdôležitejších sviatkov, pretože ide o naše vykúpenie z hriechu, z otroctva hriechov a predovšetkým, že Ježiš Kristus vstal zmŕtvych. Preto pozrieme sa na sviatky Velkej noci aj z iného uhlu pohľadu.

Velká noc alebo **Velkonočné sviatky** alebo **Pascha** (novogr. πάσχα – pascha, z hebr. פסח - pesach) je najvýznamnejší kresťanský sviatok, ktorý pripadá na marec alebo apríl (pozri Výpočet dátumu Velkej noci). Velká noc je pre kresťanov oslavou zmŕtvychvstania (resp. vzkriesenia) Ježiša Krista po jeho smrti na kríži. Udalosti Velkej noci a ich interpretácia úzko súvisia s významným židovským sviatkom Pesach, ktorý sa slávi zhruba v rovnakej dobe. V prostredí Gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi sa pre tento sviatok používa takmer výlučne názov Pascha.

Kresťanské oslavy Velkej noci sa v Novom zákone nespomínajú, najstarším svedectvom o Velkej noci je Velkonočný preslov Melita zo Sárd z 2. storočia. Oslavy Velkej noci sa teda v cirkvi objavili veľmi skoro.

Vysvetlenie pôvodu názvu „velká“ treba hľadať v časoch židovského otroctva v starovekom Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť svojich izraelských otrokov, a preto Boh trestal krajinu desiatimi ra-

nami. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetky prvorozené egyptské deti, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali veraje svojich dverí krvou baránka, sa táto pohroma netýkala a anjel smrti ich obišiel. Baránok je preto symbolom Ježiša Krista, ktorého krv nás všetkých zachránila od večného zatratenia. Ako sa ďalej uvádza v Biblii, po vyslobodení z Egypta previedol Boh ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil. Tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Velkú noc: pásach - prechod. Iní slovo pásach vysvetľujú ako obídenie, vyhnutie sa, a vzťahujú ho na anjela smrti, ktorý obchádzal domy potreté krvou. Obídenie aj prechod predstavujú veľké Božie skutky, ktoré urobil počas jednej noci pre svoj ľud, a preto každoročnú spomienku na tento deň Izraeliti nazvali Velkou nocou.

Symbolika prechodu z otroctva do slobody sa preniesla aj do kresťanstva ako prechod z hriechu do života v Božej milosti, ktorý zabezpečil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. Velkonoč-

né oslavy sa podľa regiónov líšia. Pretože sa časovo zhruba prekrývajú s pohanskými oslavami príchodu jari, ľudové tradície prevzali z predkresťanských dôb mnoho zvykov a obyčajov.

Velká noc v rímskokatolíckej cirkvi

Velká noc podľa rímskokatolíckej tradície sa začína vigíliou Nedele Vzkriesenia (ktorá završuje velkonočné triduum Zelený štvrtok, Veľký piatok a Biela sobota) a trvá päťdesiat dní až do Turíc, slávnosti zostúpenia Ducha svätého. Prvý týždeň Velkej noci sa nazýva Velkonočná oktáva. 40. deň Velkej noci je slávnosť Nanebovstúpenia Pána, ktorá pripomína Ježišov výstup zo zeme do neba a jeho oslávenie u Otca.

Pascha v gréckokatolíckej cirkvi Požehnávanie paschalných pokrmov

V gréckokatolíckej cirkvi sa Velká noc tradične nazýva Pascha a je najväčším sviat-

Pokračovanie zo strany 1.

kom cirkevného roka. Pasche predchádza Veľký týždeň (od Veľkého pondelka do Veľkej soboty). Najdôležitejšou bohoslužbou Paschy je utiereň vzkriesenia, ktorá sa slúži v nedeľu ešte pred východom slnka (na Slovensku a u východných Slovanov) alebo o polnoci zo soboty na nedeľu (na Balkáne). Pred ňou sa niekde zvykne slúžiť polnočnica, počas ktorej sa prenesie pláštenica zo stredy chrámu z katafalgu (symbolického hrobu) na prestol (oltár), čo symbolizuje Kristovo vzkriesenie. Typickým obradom Nedele Paschy je aj posvätenie paschálnych (veľkonočných) pokrmov, ktoré sa väčšinou koná vonku pred chrámom. Na liturgii svätého Jána Zlatoušťa sa číta začiatok Evanjelia podľa sv. Jána v rozličných jazykoch. To symbolizuje, že radostná zvesť je určená všetkým národom. Obdobie Paschy trvá od Nedele vzkriesenia do stredy pred Nanebovstúpením Pána, teda 40 dní. V tomto období sa veriaci zdravia osobitným pozdravom Christós voskrése! – Voistinu voskrése! (po slovensky: Kristus vstal zmŕtvych! – Skutočne vstal zmŕtvych!) Osobitne slávnostným je prvý týždeň tohto obdobia, ktorý sa nazýva Svetlý týždeň. Tento týždeň platí voľnica.

Veľkonočné symboly

Veľkonočné symboly

- **baránok** — Symbol baránka sa nachádza už v predkresťanských tradíciách. V židovskej tradícii sa používal ako obeť na sviatok Paschy jedia baránka ako pripomienku svojho vyslobodenia z Egypta. V kresťanstve je baránok jedným zo symbolov Ježiša Krista, lebo obrazne podľa kresťanskej viery on je baránok obetovaný za spásu sveta.
- **kríž** — Kríž je dnes najdôležitejším z kresťanských symbolov, pretože Kristus bol odsúdený na smrť ukrižovaním. Tento trest patril k trestom veľmi krutým a ponižujúcim.
- **ohň** — Veľkonočná bohoslužba sa začína zapálením veľkonočného ohňa, ktorý symbolizuje víťazstvo Ježiša Krista nad temnotou a smrťou. Od tohto ohňa sa potom zapalujú veľkonočné sviečky.
- **sviečka** — Sviečka je v mnohých kultúrach chápaná ako znamenie života. Veľkonočná sviečka symbolizuje vzkrieseného Krista -- tento symbol pochádza zo starovekých osláv Veľkej noci, pri ktorých sa zapaluje sviečka (nazývaná tiež paškál) od ohňa. Takto zapálená sviečka sa v priebehu veľkonočnej bohoslužby

ponára do vody na krst, je ozdobená znamením kríža a symbolmi a , t. j. začiatku a konca vekov, ktorými je Kristus. Táto sviečka sa potom zapaluje počas celého veľkonočného obdobia až do Turíc a pri každom krste -- aby sa naznačilo, že krst patrí k Veľkej noci. Táto sviečka sa tiež zapaluje pri kresťanskom pohrebe na znamenie toho, že zosnulý rovnako ako Kristus, prešiel bránou smrti; a cirkev sa za neho modlí, aby vstal k novému životu s Bohom.

Tanier so šunkou, vajítkom, hručkou a zeleninou.

- **vajíčko** — Pretože vajíčko obsahuje zárodok života, bolo v mnohých kultúrach symbolom plodnosti, života a vzkriesenia. V súvislosti s ľudovou tradíciou vznikol zvyk maľovať tieto vajíčka; dôvodom jedenia vajec na Veľkú noc bola zrejme aj skutočnosť, že vajcia sa nesmeli jesť v pôstnom období. V kresťanstve sa vajce vykladá ako symbol zatvoreného hrobu, z ktorého vstal Kristus, ako symbol nesmrtnosti.
- **zajačik** — Aj keď mnoho nenáboženských tradícií má svoje korene v kresťanskej symbolike, niektoré veľkonočné symboly môžeme vystopovať až do predkresťanskej doby. Napríklad zajačik má pravdepodobne pôvod v pohanských rituáloch oslavujúcich príchod jari.
- **korbáč** — Tento v niektorých regiónoch Slovenska dôverne známy symbol Veľkej noci má tiež pôvod v starých pohanských zvykoch.

Nenáboženské veľkonočné tradície

Podobne ako mnoho iných kresťanských sviatkov, aj Veľká noc sa preniesla aj mimo cirkvi. Už od jej vzniku je to čas osláv a veselí. Predávajú sa napríklad veľkonočné pohľadnice, ozdoby alebo sladkosti v podobe veľkonočných vajíčok, barančekov

alebo zajačikov.

Na Veľkonočný pondelok je prastarou tradíciou hodovanie, polievanie a korbáč. Od rána muži a chlapci chodia po domácnostiach svojich známych a polievajú alebo korbáčujú ženy a dievčatá ručne vyrobeným korbáčom z vrbového prútia. Korbáč je spletený z ôsmich, dvanástich alebo až dvadsiatich štyroch prútov a je zvyčajne od pol do dvoch metrov dlhý a ozdobený pletenou rukoväťou a farebnými stužkami. Podľa tradície muži pri hodovaní prednesú koledy. Či sa najprv korbáčujú alebo polieva a potom spievajú či recitujú koledy záleží na situácii. Aj keď korbáčovanie môže byť bolestivé a olievanie nepríjemné, nie je ich cieľom spôsobiť krivdu. Skôr je korbáč symbolom záujmu mužov o ženy. Nenavštné dievčatá sa môžu dokonca cítiť urazené. Vykorbáčovaná či poliata žena dáva mužovi farebné vajíčko ako symbol jej vďaky a odpustenia. Treba spomenúť, že zvyčajne sa používa iba jedna metóda. Na strednom a západnom Slovensku väčšinou korbáčovanie a na východe polievanie.

V USA sú Veľkonočné sviatky už prakticky nenáboženským sviatkom, takže mnoho amerických rodín sa zúčastní iba veľkonočného veselí okolo zdobenia veľkonočných vajíčok v sobotu večer a ich „lovu“ v nedeľu ráno. Podľa detských rozprávok boli vajíčka počas noci prinesené veľkonočným zajačikom a poschovávané po dome a záhrade, aby počkali na deti, až sa zobudia. Dôvod, prečo by to mal zajačik robiť, sa vysvetľuje iba zriedkavo.

V Nórsku je, okrem lyžovania v horách a maľovania vajíčok, tradíciou riešenie vrážd. Všetky veľké televízne stanice vysielajú kriminálne a detektívne príbehy, ako je napríklad Poirot Agathy Christie. Aj noviny publikujú články, z ktorých môžu čitatelia skúsiť odvodiť, kto je páchatelom. Samozrejme tiež vychádza množstvo kníh. Dokonca aj krabice od mlieka bývajú potlačené príbehmi s vraždami. Zaujímavý zvyk, pre nás netradičný a nepochopiteľný.

To sú len niektoré momenty o Veľkej noci, pretože mnoho ľudí si zakladá práve len natom najnepodstatnejšom, čo mnohokrát môže spôsobiť aj zbytočné hnevy, hádky. Opäť iba dodávam Veľká noc je o Zmŕtvychvstalom Pánovi, ktorý sa obetoval za nás, vstal zmŕtvych to je podstata Veľkej noci. Veľká noc je pre nás, aby sme meditovali nad svojim životom a večnosťou.

Spracoval CSILic. Jozef Spišák

Život smrťou nekončí

Skutočný príbeh, ktorý napísal Pán prostredníctvom našej sestry

Stalo sa to dávno, v roku 1994. Narodil sa nám chlapec – Tomáško. Bol veľmi malý a vážil iba 1260 gramov, pretože sa narodil v 36 týždni tehotenstva. Nastali nejaké komplikácie a tak lekári museli ukončiť tehotenstvo sekciou.

Maličký to neprežil, zomrel 18-ty deň svojho života, presne na Veľkonočnú nedeľu o 15 hodine. Vtedy som si kládla otázku: „Je na mieste utrpenie v tento deň?“ Bol to deň radosti zo zmŕtvychvstania Pána a ja som prežívala smútok z ukončenia tak krátkeho života.

Po plači vo mne nastalo veľké ticho. Nedokázala som s nikým komunikovať. Nebolo o čom.

Moji najbližší (mama a manžel) mali o mňa veľký strach. Báli sa, že som prišla o rozum.

Išla som do chrámu, ktorý bol v tom čase zatvorený, tak som sa iba cez mreže dívala na Krista na kríži a pýtala sa: „Prečo?“

Tento stav trval približne 7 hodín.

Ešte v ten večer, keď som bola v tichu a smútku vo svojej posteli som zažila niečo veľmi dôležité. Pocítila som, ako sa dušička môjho maličkého prišla so mnou rozlúčiť. Najprv som vnútorne prežila všetok ten boj, ako on bojoval so svojim životom, ako nevedel dýchať, ako sa jeho teličko vzpínalo. Potom však prišiel tak úžasný pocit a akoby som počula spievať chór anjelov, keď si ho brali do neba. Bola som šťastná – so slzami v očiach a ďakovala som Pánovi, že mi doprial tak nádhernú rozlúčku s mojím maličkým. Chcela som sa podeliť s týmto ohromným zážitkom s mojím manželom a mamkou, ktorí boli v tom čase v kuchyni a porozprávala som im o mojom zážitku.

Aj keď bola moja mama veriaca, jej reakcia bola plná strachu o môj zdravotný stav.

Iba mi povedala: „Vezmi si prosím nejakú tabletku na ukladnutie.“

Nie, neprišla som o rozum. Môj život sa úplne zmenil. Bola som Bohu veľmi vďačná za túto skúsenosť. Lenže ON odo mňa chcel, aby som rozprávala o tom, že život smrťou naozaj nekončí. Aj som sa o to pokúšala, ale reakcia bola podobná. Prestala som o tom hovoriť.

Tu sa však príbeh nekončí.

O desať rokov neskôr r. 2004, opäť na Veľkonočnú nedeľu som mala ďalší nepríjemný zážitok. Opäť som bola tehotná – v 25.-tom týždni a tentokrát som bojovala aj o svoj vlastný život. Radostne sme prežívali Veľkonočnú nedeľu, v pokoji a láske, kým nepadla prvá kvapka krvi z môjho nosa. Za ňou bola ďalšia a ďalšia, až z toho bol prúd, ktorý sa nedal zastaviť.

Spomenula som si na umučenie Kris-

ta, ale prečo práve v tento slávnostný deň?

Na ďalšie úvahy nebol čas, pretože už tu bola sanitka a ja som už nebola schopná vnímať, čo sa okolo mňa deje, keďže som tej krvi stratila priveľa. Moja dcéra, ktorá mala vtedy necelých 6 rokov, to komentovala slovami: „Ocko ťa niesol v náručí ako princeznú, len si vyzerala akosi čudne.“

Svet sa úžasne točil, všetko bolo rozmazané, a dieťa, ktoré som nosila pod srdcom jednoznačne protestovalo. V nemocnici mi poskytli prvú pomoc, napojili infúziu, vyrovnali tlak, zastavili krvácanie a poslali domov. V pondelok ráno sa však krvácanie zopakovalo znova, a poobede znova. Až na manželovu žiadosť ma nechali v nemocnici. Prvý šok som zažila pri otázke mladého lekára v gynekologickej ordinácii, či neuvažujem o ukončení tehotenstva, keď mám takéto problémy. Bola som taká šokovaná, že som mu na otázku odpovedala otázkou: „V 25 týždni?“ - on len reagoval, že keď si to rozmyslím, mám mu dať vedieť. Ešte v ten istý večer o 22.00 hod. sa krvácanie z nosa zopakovalo. Preložili ma teda na krčné oddelenie, a tam po mučení Krista prišlo ukrižovanie. Aspoň mne to tak pripadalo. Totiž to, čo som musela pri plnom vedo-

mí pretrpieť, to naozaj neprajem nikomu (pôrod sa k tomu nedá ani prirovnať, to je skoro nič). Po hodinovej snahe zastaviť moje krvácanie si profesor tohto oddelenia skoro predomňa kľakol so slovami: „Mučenica naša, teraz sa len musíte modliť, aby sa to opäť nerozkrvácalo.“ Lenže ja som ho už ledva vnímala a opäť padala do mdlôb. Preložili ma na posteľ, napichali infúzie a stav stabilizovali. Takže po ukrižovaní smrť nenastala. „Chvála Tebe Pane.“ Ďalších 50 hodín prichádzali ďalšie muky, a to už nezvládali ani moji najbližší. Najviac ma však trápilo moje dieťa, ktoré toho malo naozaj dosť a jasne to dávalo najavo pravidelnými bolesťami. Napriek tomu som ostávala v pokoji, lebo som cítila, že nás Boh neopustí. Opäť som bola väčšinou v tichu, pretože pre vnútornú tamponádu, ktorú som mala v nose a ústach som nemohla ani veľmi jesť, ani rozprávať. S pokorou som znášala, čo mi nadelil, a ako odmenou mi bolo, že som spoznala úžasných ľudí. Celý

personál mi vychádzal v ústrety, až som mala niekedy pocit, že to prehánajú. Mali úctu aj k môjmu dieťaťu, čo ma veľmi potešilo. Veľmi ma potešili aj slová staničnej sestry: „My hneď vieme, kto je veriaci, podľa toho ako znáša bolesť“. A to som na seba naozaj nemala žiadny znak kresťanstva, žiaden krížik, nič. Iba srdce plné dôvery v Boha. Pripomenulo sa mi, ako Pán odo mňa chcel by som hovorila o nesmrteľnosti duše.

Po 50-tich hodinách mi odstránili tamponádu a opäť som mohla normálne jesť, aj rozprávať. Moje spolubývajúce boli ochotné počúvať o Božej láske, jeho milosrdenstve, aj o nesmrteľnosti duše.

Do konca tehotenstva ostávali ešte tri mesiace, a ja som ich musela celé preležať, lebo dieťaťo sa po tomto zážitku chystalo predčasne na svet. Bolo to ťažké, lebo doma som mala tri deti, ktoré potrebovali moju starostlivosť. Bez dôvery v Boha a pomoci mojich najbližších by som to asi nezvládla.

Dnes je toto dieťa - dievčatko Miriam už školáčkou. Je to také usmievavé slniečko, ktoré vnáša do našich dní mnoho radostí a každodenné ďakovania Pánu Bohu za ten úžasný dar.

Chválim Ťa Pane za to, že si sa dal spoznať v trápení, ale aj v požehnaní.

Pripravujeme

Koncert p. Moniky Kandráčovej

1. sv. prijímanie v Sm. Hute bude 12. mája o 10.00 hod. a v Smolníku bude 19. mája 2013. Zároveň bude doprevádzaný sv. omšu v Sm. Hute známa speváčka Monika Kandráčová. Koncert sa koná v spolupráci s Obecným úradom Sm. Huta a s Obecným úradom v Smolníku. Zároveň 12. mája o 14.00 hod. v rím. kat. kostole sv. Kataríny Alexandrijskej sa bude konať koncerta p. Moniky Kandráčovej so synmi v Smolníku. *Srdečne pozývame.*

Odpustová slávnosť na sv. Jozefa

V spolupráci s Obecným úradom a Farským úradom v Smolníku sa bude konať odpustová slávnosť na Sv. Jozefa robotníka v Smolníku 1. mája 2013 o 10.00 hod. Hlavným celebrantom bude čestný kanoník vdp. Ján Tarbaj.

Vatikán – štát v štáte s množstvom kultúry a histórie

V roku 65 sa začína písať história Vatikánu. Všetko sa začalo rímskym masakrom kresťanov na Nerovom námestí Circo Vaticano. Pravdepodobne vtedy zomrel aj prvý pápež – Svätý Peter.

O sto rokov neskôr tu vznikol jeho prvý pomník. V roku 315, dal cisár Konštantín na hrobe sv. Petra postaviť baziliku. Bazilika Sv. Petra bola vysvätená v roku 326. O tisíc rokov postavili novú baziliku s kontroverznými mozaikami a freskami od Giotto di Bondone. Jej výstavba trvala 150 rokov a pracovali na nej najväčší umelci tej doby – Bramante, Rafael, Michelangelo, Giacomo della Porta. Samotný Michelangelo sa práč na bazilike chytil v pokročilom veku (vo veku 72 rokov navrhol slávnú 119 metrov vysokú kupolu). V roku 1940 sa pri archeologickom výskume našli kosti svätého Petra a pozostatky vtedajšieho kostola.

V 20-tych rokoch 20. storočia fašistický diktátor Benito Mussolini obnovil pápežský štát, a v roku 1929 bola vyhlásená autonómia Vatikánu. V prvých rokoch nezávislosti došlo ku založeniu prvej rozhlasovej stanice samotným vynálezcom rozhlasu Marconim.

Detské okienko pre šikovné ruky

Téma: Miesto pre hladné vtáčiky

Po dlhej zime vonku lietajú hladné vtáčiky. Vytvor si vlastný domček pre vtáčiky, stačí k tomu len krabica od mlieka.

Materiál:

- krabica od mlieka
- baliaci papier
- farebný papier
- farebné paličky
- drevená špajdľa
- univerzálne lepidlo
- lepiaca páska (lepidlo)

Pomôcky:

- ceruzka
- nožničky

Pracovný postup

Krok 1

Ak je na krabici od mlieka skrutkový uzáver, odstrihni ho. Dávaj pozor, aby si si neublížil. V jednej zo strán vyrež veľký okrúhly otvor.

Krok 2

Krabicu od mlieka obal v baliacom papieri, aby sa zakryli nápisy. Papier môžeš opatrne nalepiť aj z vnútra, okolo vyrezaného otvoru. Krabicu môžeš aj vymalovať.

Krok 3

Farebné paličky zlom na polovice a pripevni ich na strechu búdky. Zakryješ tým aj diery od uzáveru.

Krok 4

Vpredu, pod otvorom, urob maličkú dierku a vlož do nej drevenú špajdľu. Vo vnútri domčeka ju upevni s pomocou lepiacej pásky.

Krok 5

Teraz potrebuješ už len pestrofarebného vtáčika. S pomocou šablóny ho vystrihni z foto papiera. Samostatne vystrihni krídla a nalep ich na telo vtáčika. Pripevni ho na špajdľu, s pomocou lepidla.

Krok 6

Na vrch búdky pripevni šnúru a zaves vtáčiu búdku na nejaký strom. Nezabudni do nej vložiť krmivo pre vtáčiky.

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Smolnícka Huta pre vnútornú potrebu farnosti. Redaktor: Simona Kaľavská. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Jazyková spolupráca: Simona Kaľavská. Odborný konzultant: CSILic. Jozef Spišák. Imprimatur: Mons. Eduard Kojnok, rožňavský diecézny biskup. Náklad 300 kusov. Adresa redakcie Rím. kat. farský úrad, Smolnícka Huta 84, 055 65 Smolnícka Huta. Nepredajné. E-mail: jozefspisak@gmail.com. Právo upravovať príspevky vyhradené. Rukopisy nevraciam.